

reevangelizaciju u sadašnjim prilikama, za oživljavanje vjere i vjerskog života u svim slojevima hrvatskoga naroda. Ipak valja znati da uspjeh svega toga ne ovisi samo o našem trudu i nastojanjima, o našim planovima i programima, nego da je on i dar milosti i plod naših molitava.

Na svom sastanku od 10. VII. 1990. hrvatski katolički biskupi založili su se zazakonsku mogućnost održavanja vjeronauka u školama i osnivanja katoličkih škola. Vjesnikov komentator „ispričao“ je biskupe da su po svoj prilici mislili na održavanje satova religiozne kulture a ne vjeronauka, dok je komentator „Glasa koncila“ to protumačio kao lapidaran izričaj. Neki su, pak, iznijeli mišljenje da se tu radi samo o omogućavanju održavanja vjeronauka u školskim prostorijama. Bez obzira na to radi li se tu o vjeronauku raznih vjeroispovijesti ili o religioznoj kulturi, o fakultativnim i izbornim školskim predmetima ili o predmetima koji ne ulaze u prosjek ocjena, bez obzira na činjenicu da se „dezideologizirano“ (ili formativno) predavanje religiozne kulture i etike može uklopiti u već postojeće obavezne školske predmete (povijest, filozofija, hrvatski jezik i književnost itd.) i bez obzira na to što se sve to, s obzirom na kratkoću vremena i na nestašicu za to osposobljenih kadrova, ne može temeljito provesti već ove školske godine, našu javnost valja već sada i tim putem pokušati upoznati s religioznom i vjerskom kulturom, s religioznim i vjerskim odgojem i obrazovanjem. Inače, i dok je vjeronauk bio obavezni školski predmet, vjerski odgoj i obrazovanje stjecali su se redovito i u obiteljskim i župnim zajednicama.

Goruću aktualnost te problematike susrećemo i u drugim evropskim zemljama, npr. u Italiji, gdje se biskupi bore da učenici koji ne izaberu vjeronauk dobiju, radi podjednakog „opterećenja“, neki „ekvivalentni“ predmet, ili u Francuskoj, gdje biskupi protestiraju što je za vjeronauk predviđeno vrijeme vikenda (a ne više dan unutar „radnog“ tjedna) kada obitelji žele biti slobodne. Kod nas se neki župnici boje da bi, u slučaju uvođenja vjeronauka kao obaveznog predmeta u škole, ostali bez svojih vjeroučenika.

Pisac ovih redaka kao učenik VI. razreda

JOS NESTO O VJERONAUKU U ŠKOLAMA

Razumljiva je i opravdana briga naše Crkve i naših biskupa za katehizaciju, evangelizaciju i

II. klasične gimnazije u Zagrebu zatražio je u ime svojih drugova uvođenje vjeronauka kao fakultativnog predmeta u škole u prosincu 1945. na burnoj konferenciji USAOH-a o kojoj je nedavno u „Startu“ pisao njegov stariji kolega, poznati pijanist Stipica Radić. Golema većina prisutnih u tadanjoj franjevačkoj dvorani na Kaptolu (danas kazalište „Komedija“) pozdravilo je njegov prijedlog frenetičnim aplauzom, a njemu je, nakon zimskih ferija u siječnju 1946, saopćena odluka nastavničkog zbora o isključenju iz svih škola Hrvatske.

Stoga, neka mi kao „borcu za održavanje vjeronauka u školama“, kao katoličkom laiku kojemu je stalo do vjerskog odgoja i obrazovanja vlastite i tuđe djece te kao bivšem članu Katehetskog vijeća BKJ bude dopušteno nešto reći o toj problematici i na ovom mjestu.

Problematika je toliko važna i aktualna da bi valjalo konzultirati i ispitati razne ljude i stavove, a ne samo katehete. Valjalo bi zatražiti mišljenje i od roditelja, od „terenskih“ pastoralaca izvan gradskih sredina, od onih koji ne vjeruju i od pripadnika raznih vjeroispovijesti.

Valja znati da živimo u sekulariziranom i dekristijaniziranom društvu, u kojemu, ako želimo oživiti vjerski život, valja mijenjati opće „ozračje“ i mentalitete, i to prvenstveno kod roditelja i odraslih. Što se, pak, tiče religioznog i vjerskog obrazovanja, ono sigurno može koristiti svakome, i to više od marksističkog obrazovanja kojim su se naša djeca indoktrinirala desetljećima i usput odgajala za dvoličnost u praktičnom životu. U takvoj situaciji župski je vjeronauk zaista bio sve, ali ni on, bez obiteljskog „zaleđa“, nije davao očekivane rezultate, tj. djeca su nakon prve pričesti ili nakon potvrde otpadala a ni dotada nisu baš mnogo naučila. Prigodne „predstave“ uoči prve pričesti i krizme nisu u većini slučajeva ni prisutne roditelje ni prisutne biskupe mogle informirati o njihovu stvarnom znanju. Govorilo se, doduše,

da je vjeru važnije „živjeti“ nego „znati“, što je točno, ali s vjerskim životom bilo je još gore, a ni pravoga vjerskog života nema bez poznavanja kršćanske nauke o vjeri i čudoređu.

Tzv. univerzalni katekizam, koji su prihvatili uglavnom sve biskupske konferencije (uz rezerve i ograde), trebao bi da izloži tu nauku organski i cjelovito. Na pitanja iz nacrtu toga kompendija biskupi su, doduše, odgovarali pojedinačno, oslanjajući se većinom na savjete i mišljenja eksperata. Mislimo da se tu krug konzultiranih morao također proširiti.

Prije nego se izrade direktoriji i programi na osnovi toga kompendija i prije nego se školski nastavni planovi i programi učine dovoljno pristupačnima za nastavu religiozne i vjerske kulture, odgoja i obrazovanja, odnosno vjeronauka, već sada tu religioznu kulturu (koja se u svojoj biti nalazi u Evanđelju) valja kao posebni predmet ili kao dio drugih predmeta predavati našoj djeci. Uostalom, i dosada su, naročito posljednjih godina, neki pametni i dovoljno hrabri nastavnici govorili prilično mnogo i o Bibliji (koja je već nekoliko godina u nastavnom planu i programu za hrvatski jezik i književnost), i o kršćanskom nazoru na svijet, i o Tomi Akvinskom i sl. govorili su i o Kuranu i o drugim religijama. Među njima su bili i profesori marksizma koji su shvatili da je marksistička indoktrinacija deplasirana, promašena i smješna.

Time, naravno, nije riješeno pitanje održavanja vjeronauka u školama. Bilo kako bilo, ovdje riječ „vjeronauk“ nije „lapsus“ ni „lapidarni izričaj“. Zbog nedostatka prostora, o tome drugom zgodom. U svakom slučaju, u svemu tome veliku ulogu treba da odigraju kršćanski roditelji, koji imaju pravo i dužnost da utječu na odgoj i na izbor formacije svoje maloljetne djece. Nadamo se da je prošlo vrijeme totalitarizma koja je to pravo svojatala za sebe.

Radovan Grgec